

**JSME TU
PRO VÁS!**

PODLE SAŠI UHLOVÉ HRDINOVÉ KAPITALISTICKÉ PRÁCE

PREMIÉRA 14. ZÁŘÍ 2020
V DIVADLE KOMEDIE

SCÉNÁŘ A REŽIE
DRAMATURGICKÁ
SPOLUPRÁCE
VÝPRAVA
HUDBA
ASISTENTKA REŽIE

MICHAL HÁBA
VIKTORIE KNOTKOVÁ
ADRIANA ČERNÁ
JINDŘICH ČÍŽEK
VERONIKA ŠVECOVÁ

OBSAZENÍ

JOHANA SCHMIDTMAJEROVÁ
VANDA ŠÍPOVÁ
HALKA TŘEŠŇÁKOVÁ
IVANA UHLÍŘOVÁ
JINDŘICH ČÍŽEK
BAGR PHOENIX E-ONE

I INSPICE

SEBASTIAN BLAŽEK

Šéf výpravy Adam Pitra. Manažerka provozu
Martina Čacká. Technika, světla a zvuk pod
vedením Roberta Štěpánka. Garderoba Gabriela
Vodrážková. Kostýmy vyrobila krejčovna
Městských divadel pražských pod vedením Evy
Duškové. Fotograf inscenace Patrik Borecký.
Výroba dekorace Marie Tomašová.

KOPRODUKCE
S VOLKSBÜHNE
BERLIN U PŘÍLEŽITOSTI
FESTIVALU POSTWEST.

ODCIZENÁ PRÁCE

Není náhodou, že tvrdou práci nejhlasitěji propagují chrabří budovatelé kapitalismu z 90. let – Dlouhý nebo Babiš – kapitalismus si totiž přisvojil protestantskou etiku práce a náramně mu vyhovuje, když díky ní není třeba na zaměstnané uplatňovat žádné náročné donucovací strategie, protože se disciplinují sami, a ještě to považují za ctnost. K nám toto pojetí práce v 90. letech vtrhlo ve stejně dryáčnické podobě, v jaké k nám vtrhl sám kapitalismus.

Že se nám ho od té doby nepodařilo ani pořádně reflektovat, natož opustit, má v současné situaci už skoro nádech absurdity. Žijeme ve světě, kde je výdělečná práce čím dál tím překérnější a svou intenzifikací a mizením hranic mezi prací a odpočinkem zejména psychicky stále škodlivější. Utěšeně se také rozrůstá kategorie tzv. bullshit jobs.

Ani u většiny ostatních, zdánlivě smysluplnějších prací ale nepřestal platit Marxův poznatek, že se jedná o práci odcizenou, tedy že sami bezprostředně nevyužíváme její výsledky, nýbrž že pracujeme primárně na rozmnožování majetku někoho jiného, což by samo o sobě mělo veškerou posedlost takovou prací relativizovat. A to zejména na pozadí toho, že navíc příjmy z výdělečné práce za poslední dekády přinejlepším stagnují.

Kateřina Smejkalová: *Když Respekt píše o práci (Deník Referendum, 26. 6. 2019)*

PŮTKA O KORMIDLO

Je nyní obzvláště nutno, aby demokraté nedali se kapitalismem jen trpně unášeti, je-li dokonce neznámo kam. V dnešním hospodářském řádu jsme my všichni pasažéři, a u kormidla stojí majitelé výrobních prostředků. Ačkoliv se ještě tváří hrdě, jsou zřejmě diskreditováni tím, že nás dopravili na písčinu. Co učiní pasažéři na lodi, zjistí-li, že kormidelník je poloslepý, lehkomyšlný nebo opilý? Nepochybně s ním začnou energickou půtku o kormidlo. Také demokratický stát měl by se zbavit své pasažérské role v dnešním hospodářském řádu. Jest mu státi se vůdcem ve věcech, kde je z nesmělosti dosud jen divákem. Ani demokracie, ani inteligence nesmějí spoutati svůj osud s osudem kapitalismu. Tento systém nestojí za to, abychom si přáli býti s ním společně pohřbeni.

Ferdinand Peroutka: *Demokratický manifest (1959)*

BÍDA NENÍ SKROMNOST

Existuje takový pravicový protimluv, který se nám snaží vnutit představu, že máme všichni stejné šance a stejné příležitosti. Je jenom na nás, jak s nimi naložíme. Stejně tak je možné slyšet, že nerovnosti tu byly odjakživa, protože lidé jsou přece různí a nemá smysl je unifikovat. S rétorikou jakési „přirozenosti“ se obhajují obří sociální rozdíly, nad chudobou se alibisticky krčí rameny. Hodnota lidského života upadá a najdou se tací, kteří by ji nejraději měřili jen tabulkami výkonnosti. Jenže lidé se nerodí, aby se stali armádou, tvořící a budující HDP státu. Rodí se, aby žili plnohodnotné životy, což za určitých podmínek není skoro možné. Mluvit o nich bylo ještě před časem rouháním, ale naštěstí se to postupně mění. Tvářit se i dnes, že bída je to samé co skromnost, může jen ten, který skutečnou nouzi nikdy nezažil.

Apolena Rychlíková: sborník *Budoucnost* (nakladatelství IDEA, 2020)

ÚLOHA REPORTÉRA

Úloha reportéra se někdy podobá úloze hyeny. Obchází s notýskem a zapisuje lidské útrapy, aby je sdělil novinám. Kdyby to dělal bez jiskřičky naděje, že jeho vytištěná slova pomohou, nestál by ani za podání ruky. Pro tuto naději se omlouvám všem, které jsem v posledních dnech vyhledala v jejich brlozích, za zvědavost svého vpytávání, jež muselo být bolestné a dotěrné. Musela jsem jim nutně připadat jako člověk z druhého, bezpečného břehu, který zapisuje s tužičkou v ruce míru jejich strádání. Stála jsem před nimi zahanbena, neboť mne očekával vlídný domov, práce a zítřek. Otřese-li se však jednou půda mého domova ničivým výbuchem, jako se otřásly domovy jejich, budeme pak pravděpodobně stát všichni proti společnému nepříteli – a doufám, že se znovu shledáme.

Milena Jesenská

HEROES OF CAPITALIST LABOUR

/TEXT PÍSNĚ/

Yeah yeah aha aha
Here come the Heroes of Capitalist Labour
Here come the Heroes
Who they are? We don't know

It's them, it's us, it's you
It's them, it's us, it's you

Only some of them, us and you
Are bigger Heroes of Capitalist Labour
Because they or we or you
Have more or less of what
(you know what I mean)

Finally no one here is from the other side
We and they and you all together are from the labour
side

And no one is from the other side
Which is the side of „Kapitál“

But some are more the Heroes
Because they have less than not enough
Who knows, the title is ironic already
The title Heroes of Capitalist Labour

So what we know, just go to next
... Saša Uhl gave us the text

HRDINOVÉ

Inspirací vzniku inscenace Michala Háby byl investigativní projekt novinářky **Saši Uhlové**. Ta se v roce 2017 půl roku nechávala zaměstnávat pod změněnou identitou v různých nízkopříjmových zaměstnáních napříč republikou, například v nemocniční prádelně, drůbežárně nebo třídírně odpadu. Dohromady odpracovala 554 hodin, za které celkově vydělala na mzdách 50 696 Kč hrubého. Série jejích reportáží o pracovních podmínkách nejhůře placených zaměstnanců v Česku vydával internetový deník *A2larm*. Během výzkumu doprovázel novinářku i filmový štáb režisérky **Apoleny Rychlíkové**, který zaznamenával, jak se Uhlová vyrovnává s dopady špatných pracovních podmínek, měnících se pracovních kolektivů i s nutností skloubit vše s péčí o rodinu. Na pracovištích natáčela sama novinářka pomocí skryté kamery zabudované do svých brýlí. Z nasnímaného materiálu vznikl dokument *Hranice práce*. Měl premiéru v říjnu 2017 na Mezinárodním festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava, kde získal cenu za nejlepší český dokument. V rámci Cen české filmové kritiky byl film oceněn v kategorii Mimo kino a byl nominován na Českého lva v kategorii dokumentárních snímků. Reportáže doplněné jednak o osobní deníkovou reflexi a jednak o texty přibližující legislativní a organizační podrobnosti nekvalifikovaných zaměstnání vyšly knižně u nakladatelství Cosmopolis pod názvem *Hrdinové kapitalistické práce*. Reportáže i film vzbudily obrovský ohlas a podnítily celospolečenskou debatu o špatných životních podmínkách v labyrintu nízkopříjmových zaměstnání. Co se však za tři roky změnilo? Nenastal čas odeznívající debatu znovu otevřít?

KAPITALISTICKÉ PRÁCE

VOLKSBÜHNE

A POSTWEST

Od svého založení v roce 1914 se berlínská divadelní scéna **Volksbühne** („lidová scéna“) zaměřuje na nové režijní formy. Mezi jmény velkých osobností, jejichž tvorba je s touto scénou neodmyslitelně spojena, figurují např. Max Reinhardt, Erwin Piscator, Heiner Müller a v neposlední řadě Frank Castorf, který během svého pětadvacetiletého působení mezi lety 1992–2017 z Volksbühne učinil názorově i umělecky vyhraněnou scénu se světovým věhlasem.

V červnu 2020 plánovala Volksbühne uvést transkulturní divadelní festival s názvem **POSTWEST**. Název festivalu vychází ze spojení tří slov: předpony POST- a německého označení pro východ a západ (OST-WEST). Festival se chtěl umělecky věnovat otázkám ohledně rozdělení Evropy, vztahu Východu a Západu a platnosti těchto kategorií a s nimi spojenými stereotypy 30 let po pádu železné opony. Festivalu se měly účastnit veřejně zřizované instituce i divadla z nezávislé scény ze střední a východní Evropy. Vedle Městských divadel pražských byla oslovena následující divadla: Center of Contemporary Art DAKH (Kyjev, Ukrajina), Ģertrūdes ielas teātris (Riga, Lotyšsko), Jaunimo teatras (Vilnius, Litva), KatlZ (Riga, Lotyšsko), New Theatre Institute of Latvia (Riga, Lotyšsko), Qendra Multimedia & National Theatre of Kosovo (Pristina, Kosovo), STEREO AKT (Budapešť, Maďarsko), Teatrul Tineretului (Piatra Neamț, Rumunsko), TR Warszawa (Varšava, Polsko), Vaba Lava (Tallinn, Estonsko). Kvůli koronavirové krizi se ovšem festival uskutečnil pouze v digitální podobě. Paradoxně se však divadelníci shodují, že virtuální setkávání na videokonferencích ohledně dalšího osudu festivalu sblížilo tvůrce z bývalého východního bloku možná více, než kdyby se festival uskutečnil v plánovaném rozsahu a původní podobě.

Inscenace *Hrdinové kapitalistické práce*, která měla mít v Berlíně světovou premiéru, byla prezentována videodiskuzí režiséra Michala Háby s autorkou Sašou Uhlovou a politoložkou Kateřinou Smejkalovou. Záznam můžete nalézt na youtubeovém kanálu MDP pod názvem *Jsme tu pro vás: Hrdinové kapitalistické práce v Komedii*.

SAŠA UHLOVÁ (*1977) (AUTORKA PŘEDLOHY TEXTU DIVADELNÍ ÚPRAVY)

Je novinářka a redaktorka. Vystudovala romistiku, po studiích se živila antropologickým terénním výzkumem v sociálně vyloučených lokalitách a učila na Romské střední škole sociální v Kolíně. Působila jako redaktorka *Deníku Referendum*, měsíčníku *Romano Vodi* a v soutěži Novinářská cena 2015 získala čestné uznání. V roce 2017 už jako redaktorka internetového deníku *A2larm* pracovala na projektu *Hrdinové kapitalistické práce*. Její půlroční anabázi v nízkopříjmových zaměstnáních zaznamenala ve filmovém dokumentu *Hranice práce* režisérka a spoluautorka projektu Apolena Rychlíková. Saša Uhlová je také protagonistkou dokumentárních filmů *Rozhořčené* a *Když děti nosí stát*.

TVŮRCI

MICHAL HÁBA (*1986)

Vystudoval režii na DAMU, asistoval v divadle Komedie, absolvoval stáže v berlínských divadlech Volksbühne am Rosa-Luxemburg-Platz a Maxim Gorki Theater. Je hlavou nezávislé divadelní skupiny Lachende Bestien. V režijní práci se pohybuje na škále od autorského divadla přes dekonstrukci až po interpretační činohru. Pravidelně spolupracuje např. s Klicperovým divadlem v Hradci Králové či Městskými divadly pražskými. Pro divadlo Komedie vytvořil inscenace *Nepřítel lidu a Sláva a pád krále Otakara*.

VIKTORIE KNOTKOVÁ (*1986)

Vystudovala divadelní dramaturgii v Brně a ve Vídni, mezi lety 2009–2012 působila v Pražském komorním divadle a od roku 2012 realizuje

projekty zejména pro Theater Bremen, ale i HaDivadlo, Národní divadlo Brno či divadlo Komedie. V roce 2018 byla členkou poroty rozhlasových her Německé akademie múzických umění. Působí také jako překladatelka z němčiny, podílí se na mezinárodním literárním festivalu *globale°* a je předsedkyní Brémského sdružení pro česko-německou spolupráci.

JINDŘICH ČÍŽEK (*1987)

Absolvoval skladbu na Konzervatoři Jaroslava Ježka. Nejčastěji komponuje hudbu pro divadelní inscenace, ale také hudbu filmovou. Ve své práci využívá širokého žánrového rozkročení od hudby vážné přes pop k elektronice a sound designu. Jeho divadelním domovem je pražský soubor Lachende Bestien, nejčastějšími spolupracovníky pak režiséři Michal Hába a Šimon Spišák. Filmy Martina Máje a Alexandry Hetmerové s jeho hudbou přivezly řadu ocenění z festivalů po celém světě. Hraje s kapelou Kašpárek v rohlíku a příležitostně působí jako herec.

ADRIANA ČERNÁ (*1988)

Scénografii vystudovala na Katedře alternativního a loutkového divadla pražské DAMU. Jako scénografka i autorka kostýmů spolupracovala s řadou scén a tvůrců, od kamenných divadel (např. Národní divadlo, Dejvické divadlo, Divadlo Petra Bezruče) přes projektovou tvorbu (SKUTR, Petra Tejnorová, 11:55) až po taneční scénu (VerTeDance). V inscenačním týmu Hába–Černá–Čížek pracuje pravidelně i mimo projekty skupiny Lachende Bestien.

VERONIKA ŠVECŮVÁ (*1997)

Dokončuje magisterské studium na Katedře teorie a kritiky na DAMU a pokračuje studiem překladatelství a tlumočnictví z německého jazyka na Univerzitě Karlově. Svě jazykové

znalosti zúročila i při režijním asistování Arminu Petrasovi při koprodukcii Městských divadel pražských se Staatstheater Augsburg u projektu *Švejk / Schwejk*. Jako asistentka režie spolupracuje zejména s Michalem Hábou. V loňském roce absolvovala elévský program Českého rozhlasu. Je redaktorkou časopisu *Loutkář*, přispívá i do dalších divadelních periodik a pravidelně působí v různých redakcích na divadelních festivalech.

HEREČKY

HALKA TŘEŠŇÁKOVÁ (*1972)

Jako herečka a choreografka je významnou osobností české alternativní divadelní scény (Alfred ve dvoře, Roxy/NoD, MeetFactory, Národní divadlo, VOSTO5). Absolvovala Realschule v Heidelbergu a pak v Praze Katedru nonverbálního divadla a komedie HAMU. Do širšího povědomí se v posledních letech dostala zejména rolí lobbistovy asistentky Lenky v politicko-satirickém webovém seriálu *Kancelář Blaník*. Je členkou mezinárodního divadelního demokratického kabinetu Secondhand Women, který byl založen roku 2003.

VANDA ŠÍPOVÁ

Operní zpěvačka, jejíž současný repertoár zahrnuje mj. role jako Královna nocí (*Kouzelná flétna*), Gilda (*Rigoletto*), Ofelie (*Hamlet*) a Glauce (*Medea*). Ráda se zúčastňuje moderních projektů, ve kterých se prolínají různé divadelní žánry (zpívala například na slavnostním zahájení a zakončení MFF Karlovy Vary 2017, v muzikálu *Fantom opery* či v Bernsteinově *Mši*). Účinkuje i v několika činoherních inscenacích (Studio Hrdinů, ND Brno, DJKT). V pražském Národním divadle debutovala v roli Helgy (Ivan Acher: *Sternenhoch*) v dubnu 2018.

IVANA UHLÍŘOVÁ (*1980)

Je divadelní, filmová a rozhlasová herečka a divadelní režisérka. Působila mj. ve Studiu Hrdinů, v Divadle na Vinohradech, v MeetFactory, Činoherním klubu, Divadle Petra Bezruče nebo Divadle Husa na provázku. V divadle Komédie ztvárnila mezi lety 2005–2012 řadu zásadních rolí. Je nositelkou Ceny Alfréda Radoka za Talent roku 2006 a Ceny poroty za ženský herecký výkon v Angueres (Francie) v krátkometrážním filmu *Druhé dějství* (2008) režiséra Olma Omerzu. V zahraničí hostovala v Münchner Kammerspiele, Schauspielhaus Zürich, Theater Bremen a vedla herecký workshop scénické tvorby na Universität Mozarteum v Salzburgu.

JOHANA SCHMIDTMAJEROVÁ (*1988)

Absolvovala herectví na Katedře alternativního a loutkového divadla DAMU pod vedením prof. Karla Makonje a režijního tandemu SKUTR; studia dovršila stáží na lisabonské Escola Superior de Teatro e Cinema. Věnuje se divadelnímu i filmovému herectví. Vedle Michala Háby a Lachende Bestien spolupracovala např. s režisérkou Petrou Tejnorovou, Apolenou Vanišovou, Davidem Jařabem nebo Janem Jirků. V současnosti působí v divadlech Venuše ve Švehlovce, MeetFactory, Minor nebo v Divadle Na zábradlí. Hrála např. ve filmech *Schmitke* režiséra Štěpána Altrichtera či krátkometrážním *Kdo je kdo v mykologii* režisérky Marie Dvořákové, oceněném studentským Oscarem. Je spoluautorkou konceptu divadelní instalace *Rozsvítit maják – divadelní instalace na horizontu událostí*. Jednu z hlavních rolí hraje i v inscenaci Michala Háby *Nepřítel lidu* v divadle Komedie.

ČTĚTE!

ČASOPIS MĚSTSKÝCH DIVADEL
PRAŽSKÝCH NEJEN O DIVADLE.

STAŇTE SE ODBĚRATELÍ A ČASOPIS VÁM
V PŘEDSTIHU POŠLEME PŘÍMO NA VÁŠ E-MAIL!
K ODBĚRU SE PŘIHLAŠUJTE A ČTĚTE ONLINE NA
WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ.
V TIŠTĚNÉ PODOBĚ K DOSTÁNÍ V DIVADLE
ABC, KOMEDIE A ROKOKO.

MODERNÍ DIVADLO

**PODLE SAŠI UHLOVÉ
HRDINOVÉ KAPITALISTICKÉ PRÁCE**

Čtvrtá premiéra sezony 2020/21.

Program k inscenaci vydávají Městská divadla pražská.

Ředitel Daniel Příbyl.

Umělecký šéf Michal Dočekal.

Zřizovatelem je Magistrát hlavního města Prahy.

Program připravili Viktorie Knotková, Veronika Švecová a Michal Hába.

Grafická úprava Riana Št'áhlovská.

Městská divadla pražská jsou vybavena bezdrátovými mikrofony
a zařízením Sennheiser od společnosti PANTER s. r. o.

Děkujeme panu Pavlu Babákovi za výrobu a zapůjčení bagru
PHOENIX E-ONE.

bnt
attorneys
in cee

